

Huvudman

ORSA KOMMUN

orsa.kommun@orsa.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola, Kyrkbyns skola i Orsa kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Orsa kommun att senast den **torsdag den 9 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utredning och beslut om särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet och området hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Orsa kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Orsa kommun ska vidta följande åtgärder

Utredning och beslut om särskilt stöd

1. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 2 februari – 2 maj 2024 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 9 maj 2024. (3 kap. 7 § skollagen).

2. Se till att rektorn, för varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas, fattar beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 2 februari – 2 maj 2024. Av dokumentationen ska det framgå för vilka elever dessa beslut har fattats och vilken typ av beslut som fattats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet, för att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ges sådan studiehandledning. Huvudmannen ska senast den 9 maj 2024 inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet som identifierats vid skolenheten fram till den 2 maj 2024. Sammanställningen ska visa vilka språk där det finns behov, hur många elever som har behovet i dessa språk samt hur behovet tillgodoses eller om det inte tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185)).

Området hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen

1. Se till att området hedersrelaterat våld och förtryck tas upp i undervisningen minst en gång för respektive årskurs innan den 2 maj 2024. Huvudmannen ska senast den 9 maj 2024 komma in med en redogörelse för hur området hedersrelaterat våld och förtryck har tagits upp i undervisningen. (Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 22 (SKOLFS 2010:37) 2.2 Kunskaper).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, utformningen av åtgärdsprogram, att särskilt stöd ges i enlighet med en elevs åtgärdsprogram, åtgärder och anmälan vid kränkande behandling, utredning av elevers ordningsstörande beteende, utredning av elever med upprepade eller längre frånvaro och extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:7762) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Kyrkbyns skola i Orsa kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kyrkbyns skola följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser, studiehandledning på modersmålet, extra studietid, åtgärder och anmälan vid kränkande behandling, utredning av elevers ordningsstörande beteende, området hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen och utredning av elever med upprepade eller längre frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 och 22 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, dokument kopplade till garantin för tidiga stödinsatser och frånvaroutredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utredning och beslut om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Enligt huvudmannens dokument "Process och arbetsgång för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram" ska lärare anmäla elevers behov av särskilt stöd till rektorn. Rektorn beslutar därefter om att elevens behov ska utredas i samråd med elevhälsan.

I intervju med lärare för mellanstadiet uppger lärare att de har anmält ett antal elever till rektorn för utredning av särskilt stöd för att de bedömer att dessa elever inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas under höstterminen 2023. Lärarna talar om att de efter anmälan av dessa elever har fått komma på möte med elevhälsoteamet och att de har fått lite tips av elevhälsan, bland annat om att använda bildstöd, vilket lärarna redan gör. En lärare uppger att det inte bestäms att eleverna ska ha en pedagogisk kartläggning när eleverna anmäls för utredning om särskilt stöd. Det

kan finnas en gammal pedagogisk kartläggning men det startas ingen ny. Lärarna nämner tre elever (eleverna 29, 31 och 32 i den elevnyckel som Skolinspektionen har skickat till huvudmannen) för vilka det har gjorts externa utredningar men där skolan inte har gjort en utredning om särskilt stöd. Läraren uppger att hen inte vet varför det inte har gjorts en utredning på skolan. Huvudmannen uppger i en skriftlig komplettering att det nu finns pågående utredningar av behov av särskilt stöd för alla de tre eleverna och att skolan nu väntar på utredningsresultat från externa aktörer som har deltagit i utredningen.

I intervju med lärare för förskoleklass och lågstadiet uppger en lärare att det finns två elever i årskurs 2 (elev 10 och 11) som lärarna befarar inte kommer att nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas höstterminen 2023 och att lärarna har anmält eleverna till rektorn för utredning om särskilt stöd. Läraren uppger att hen tror att anmälan gjordes när eleverna gick i förskoleklass. Vidare uppger läraren att eleverna är hänvisade till extra anpassningar och att ingen utredning om särskilt stöd har inletts.

På frågan om elev 11 är utredd svarar en representant för elevhälsan att elevhälsan inte har någon anteckning om eleven. Rektorn bekräftar att lärare anmält att eleven inte klarar de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Rektorn uppger att eleven inte är utredd angående behov av särskilt stöd och att det inte har fattats beslut om åtgärdsprogram.

En representant för elevhälsan uppger i intervju att en pedagogisk kartläggning genomförts och avslutats för elev 10 våren 2023 men att elevhälsan inte analyserat den pedagogiska kartläggningen. Rektorn uppger vid intervju att skolan under en tid saknat specialpedagog och att den pedagogiska kartläggningen inte har analyserats under den tiden. Skolan fastnade i utredningen av om det finns försättsättningar att hjälpa eleven på skolan och utredningen har legat vilande. Nu får eleven extra anpassningar för att skolan inte vet vilket stöd eleven behöver.

En lärare uppger att det finns en elev i årskurs 3 (elev 12) som läraren befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas höstterminen 2023. Läraren uppger att eleven anmäldes i årskurs 1 och att en utredning kom igång ett år efter det men att utredningen inte har avslutats med beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

En representant för elevhälsan uppger att en pedagogisk kartläggning genomförts för elev 12 under vårterminen 2023. På frågan om det därefter gjorts någon bedömning av vad eleven behöver för stöd svarar en representant nej och hen tillägger bland annat att det har varit svårt att få vårdnadshavare att gå med på ytterligare utredning. Angående elev 12 uppger rektorn att en pedagogisk kartläggning har genomförts. På frågan om utredningen om särskilt stöd för eleven fortfarande pågår svarar rektorn nej. Rektorn uppger vidare att det inte har fattats ett formellt beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram för eleven.

En lärare för mellanstadiet uppger i intervju att rektorn inte fattar beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram om en utredning om särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de i vissa fall har gjort en pedagogisk kartläggning men att utredningen inte avslutas om inte elevhälsoteamet får instruktioner om att avsluta utredningen.

I intervju uppger lärare att de fått information från elevhälsan att åtgärdsprogram bara ska skrivas utifrån tre premisser: om eleven ska ha särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång eller resursassistent. Rektorn uppger att hon har uppfattat det som att det bara ska skrivas åtgärdsprogram vid beslut om att en elev ska få resursassistent, anpassad studiegång eller placering i särskild studiegrupp. Rektorn säger att informationen har gått ut från huvudmannen genom att det har diskuterats i ledningsgrupp.

Huvudmannen uppger i en skriftlig komplettering att det från huvudmannens sida inte har fattats något beslut kring i vilka fall som åtgärdsprogram ska upprättas. Inte heller finns det några direktiv kring detta. Huvudmannen uppger även att rektorn identifierat att sex elever är i behov av ytterligare extra anpassningar eller särskilt stöd utifrån pågående utredningar och att detta gäller eleverna 29, 30, 31, 32, 37 och 38.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutan-derätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen).

Om rektorn efter utredningen konstaterar att det inte föreligger något behov av att upprätta ett åtgärdsprogram ska även detta formellt beslutas och dokumenteras. Detta är viktigt eftersom regeringen föreslår att beslut om åtgärdsprogram och därmed också beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. (Prop. 2009/10:165 s 291.)

Insatser som är att betrakta som särskilt stöd är t.ex. placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning, anpassad studiegång eller elevassistent. Det rör sig således om insatser av mer ingripande karaktär som normalt inte är möjliga att genomföra för lärare inom ramen för den ordinarie undervisningen. Även insatsernas omfattning och varaktighet måste beaktas. Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid kan, som ovan nämnts, vara att betrakta som stöd i form av extra anpassningar medan mer omfattande eller regelbundna specialpedagogiska insatser utgör särskilt stöd. (Prop. 2013/14:160 s. 21).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom områdena utredning och beslut om särskilt stöd. Denna bedömning grundar sig i att Skolinspektionen, utifrån de uppgifter som inkommit i samband med tillsynen, bedömer att det inte alltid görs en utredning av elevers behov av särskilt stöd när en elev har blivit anmäld till rektorn. Vidare bedömer Skolinspektionen att inte alla utredningar avslutas med ett beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

Av intervjuer med lärare framgår att det inte alltid startas en utredning av behov av särskilt stöd när lärarna anmäler en elev till rektorn. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök uppgav lärare att det fanns åtminstone en elev på lågstadiet och tre elever på mellanstadiet som rektorn inte hade startat utredning om särskilt stöd för, trots att lärarna anmält att de befärat att eleverna inte skulle uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Huvudmannen har i en skriftlig komplettering uppgett att utredning har startats för de tre eleverna på mellanstadiet. Av uppgifter från elevhälsan och rektorn framgår dock att någon utredning inte har startats för eleven på lågstadiet, vilket är en brist. I vissa fall har det startats en utredning men den har inte avslutats med beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Eleverna har istället endast fått stöd i form av extra anpassningar, trots att lärarna har gjort bedömningen att det funnits ett behov av särskilt stöd.

Lärare och rektorn uppger att huvudmannen har informerat om att rektorn bara ska fatta beslut om särskilt stöd om eleven ska ha särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång eller resursassistent. Huvudmannen meddelar att det inte finns några beslut eller direktiv om när åtgärdsprogram ska upprättas från huvudmannens sida. I proposition 2013/14:160 nämns särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, anpassad studiegång och elevassistent som exempel på särskilt stöd men det är ingen uttömmande lista. Även om uppgifterna från lärare, rektor och huvudman är motstridiga vill Skolinspektionen ändå påpeka att särskilt stöd kan bestå av andra insatser än de som räknas upp i propositionen.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att det finns två elever på lågstadiet (elev 9 och 11 i den elevnyckel som Skolinspektionen skickat till huvudmannen) som behöver studiehandledning på modersmålet för att uppnå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, men som inte får studiehandledning på modersmålet alls eller inte får det i tillräcklig omfattning.

Lärarna för mellanstadiet uppger att det finns en elev (27) som skulle behöva studiehandledning på modersmålet men som inte får det och att eleven befarsas inte uppnå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Vidare finns det enligt lärarna en elev (28) som får studiehandledning på modersmålet men inte i tillräcklig omfattning för att eleven ska nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Representanter för elevhälsan uppger att det är många elever som skulle behöva studiehandledning på modersmålet men som inte får det. Det finns både elever som inte får studiehandledning i tillräcklig omfattning och elever som inte får det alls. Att de inte får stödet är en orsak till att ett antal elever inte når målen, säger en representant.

Rektorn uppger att elev 16 inte får studiehandledning på modersmålet trots att eleven skulle behöva det. Rektorn bedömer att eleverna 36, 27, 28 och 11 inte får studiehandledning på modersmålet i den omfattning som de skulle behöva.

Av en komplettering från huvudmannen framgår det att rektorn nu bedömer att av de elever som uppgetts ha behov av studiehandledning på modersmålet finns det totalt tre elever som riskerar att inte nå målen i den årskurs de tillhör (elev 11, 27 och 35). Eleverna har behov av tigrinja och swahili.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att tillhandahålla studiehandledning på modersmålet för alla elever som har behov av det. Av intervjuer med lärare och rektorn samt en skriftlig redovisning från huvudmannen framgår att det finns åtminstone tre elever (elev 11, 27 och 35) som

skulle behöva studiehandledning på modersmålet för att nå betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas men som inte får tillräckligt med studiehandledning på modersmålet eller som inte får studiehandledning alls. Detta är en brist eftersom elever som har behov av studiehandledning har rätt att få det.

Området hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av den information som huvudmannen har skickat in till Skolinspektionen inför tillsynen framgår att lärare på skolan aldrig tar upp området hedersrelaterat våld och förtryck på lektionerna. Uppkommer det frågor och funderingar bemöter lärarna det. I intervju med lärare för förskoleklass och lågstadiet uppger en lärare att hen har pratat med eleverna om hedersrelaterat våld och förtryck. En annan lärare säger att hen inte har gått in specifikt på hedersrelaterat våld och förtryck men att hen har pratat med elever om material från bland annat Rädda barnen. En lärare säger att lärarna pratar med eleverna om vad som gäller i Sverige och att frågor om jämställdhet tas upp i undervisningen ofta. I intervju med lärare för mellanstadiet uppger lärarna att de aldrig har pratat om hedersrelaterat våld och förtryck i undervisningen.

Rättslig reglering

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. (Förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 22, 2.2 Kunskaper).

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att området hedersrelaterat våld och förtryck inte tas upp återkommande i utbildningen. Visserligen uppger en lärare de har pratat om ämnet men övriga lärare säger att de inte gör det, eller svarar mer generellt utan att gå in på hedersrelaterat våld och förtryck specifikt. Dessutom framgår det av den information som huvudmannen har skickat in att lärarna på skolan inte tar upp i hedersrelaterat våld och förtryck i undervisningen. Skolinspektionen gör därför bedömningen att huvudmannen inte uppfyller de krav som finns på området.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Orsa kommuns verksamhet vid Kyrkbyns skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utredning och beslut om särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet och området hedersrelaterat våld och förtryck i läroplanen. Det finns därför skäl att förelägga Orsa kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid tiden för Skolinspektionens besök i november 2023 hade inte alla delar inom garantin för tidiga stödinsatser under höstterminen hunnit genomföras. I en skriftlig komplettering då höstterminen 2023 avslutats uppger huvudmannen att alla delar av kartläggningsmaterialet för förskoleklassen och alla delar av bedömningsstödet för årskurs 1 har genomförts under höstterminen 2023. Det har enligt huvudmannen gjorts särskilda bedömningar tillsammans med personal med specialpedagogisk kompetens för de elever där det fanns ett behov av att göra en särskild bedömning.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i

1. förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik,

2. lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 §.

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 3 kap. 4 §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen).

Nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande. (8 kap. 2 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1. (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att det finns hjälpmedel, såsom hörselkåpor och sittkuddar, i klassrummen. Vidare säger en elev att lärarna märker om någon elev behöver hjälp även om eleven inte räcker upp handen. Lärare uppger att de ser vilka elever som är i behov av extra anpassningar och att de har möjlighet att ge eleverna extra anpassningar. Lärare för mellanstadiet ger exempel på att de använder "den breda basen" med generella extra anpassningar för alla elever såsom time timers, placering av elever och bildstöd samt individuella extra anpassningar såsom att förstora text, ge elever annat material samt att ge enskilda instruktioner till elever. På en fråga om alla elever får de extra anpassningar de behöver för att kunna uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas svarar lärare för mellanstadiet nej. En lärare svarar att skolan inte har haft speciallärare under en period och att lärarna behöver mer stöd för att utforma både extra anpassningar och särskilt stöd. I en skriftlig komplettering uppger huvudmannen att alla elever som har rätt till extra anpassningar nu får det, och att utredningar om behov av särskilt stöd enligt rektorn pågår för sex elever som är i behov av ytterligare extra anpassningar eller särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Av lärarnas uppgifter framgår att de har möjlighet att ge extra anpassningar och att de använder såväl generella som individuella extra anpassningar, men att de bedömer att de inte alltid kan ge de extra anpassningar som behövs för att eleverna ska uppnå de kriterier för

bedömning som minst ska uppfyllas. I en skriftlig komplettering uppger huvudmannen att alla elever som har rätt till extra anpassningar nu får det, och att utredningar om behov av särskilt stöd enligt rektorn pågår för sex elever som är i behov av ytterligare extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolinspektionen gör därför bedömningen att det inte föreligger någon brist inom området extra anpassningar. Ärendet ska avslutas i denna del.

Uppföljningen av åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har fått ta del av alla aktiva åtgärdsprogram på skolan. Av samtliga åtgärdsprogram framgår elevens behov av stöd och vilka åtgärder som ska användas för att tillgodose behovet av stöd. Det finns information om när åtgärdsprogrammen kommer att följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen och utvärderingen. Rektorn uppger i intervju att elev och vårdnadshavare ges möjlighet att medverka vid utredning om behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Att särskilt stöd ges i enlighet med en elevs åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera lärare samt rektorn uppger att eleverna som har åtgärdsprogram får det stöd som de ska ha enligt sina åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder och anmälan vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera lärare uppger att samtliga lärare agerar samt gör en anmälan om de märker att en elev blir kränkt. En lärare säger att hen upplever att det finns en samsyn och att alla lärare anmäler kränkningar. Representanter för elevhälsan samt rektorn uppger att de delar den uppfattningen.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. (6 kap. 10 skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att det finns ett antal elever som har ett ordningsstörande beteende. Vidare säger lärarna att de har fört samtal kring eleverna på elevhälsans möten sedan eleverna gick i förskoleklass och olika åtgärder har satts in för att minska elevernas ordningsstörande beteenden. Representanter för elevhälsan bekräftar att några elever är uppmärksammade med anledning av deras ordningsstörande beteende. Rektorn uppger att alla elever med ordningsstörande beteenden har utretts. Hon uppger även att det sätts in åtgärder för att komma tillrätta med elevernas ordningsstörande beteenden.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elever med upprepade eller längre frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att lärarna kontrollerar att alla elever är närvarande varje morgon och att skolan kontakter elevens vårdnadshavare om någon elev är frånvarande från skolan utan giltig frånvaroorledning. Lärarna bekräftar denna bild. Representanter för elevhälsan uppger att de tycker att rektorn tar reda på orsaken samt vidtar åtgärder om en elev har omfattande frånvaro. Rektorn uppger att elever med upprepade eller omfattande frånvaro tas upp på elevhälsans möten. I de fall skolans personal känner till anledningen till frånvaron görs ingen utredning.

Skolinspektionen har tagit del av en skriftlig utredning av elevs frånvaro där det framgår att eleven intervjuats samt att samråd skett med elevhälsan och elevens vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger i intervju att elever på mellanstadiet erbjuds en timme extra studietid per vecka. Ingen lärare finns tillgänglig under den extra studietiden. Det är eventuellt barnskötare som leder den extra studietiden. Rektorn bekräftar att eleverna erbjuds en timme extra studietid i veckan och fritidspersonal ansvarar för den extra studietiden. Rektorn uppger att anledningen till att eleverna inte erbjuds två timmar i veckan har att göra med tiderna för busstrafiken.

Huvudmannen uppger i en komplettering att från januari 2024 kommer det att införas ytterligare en timme extra studietid i veckan, totalt kommer eleverna erbjudas två timmar extra studietid i veckan. En behörig pedagog kommer att finnas till hands under den extra studietiden.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 10 kap. 5 §. (10 kap. 5 a § skollagen).

För att ge goda effekter på elevers kunskapsutveckling måste studietiden hålla hög kvalitet. Ett sätt att säkerställa detta är att verksamheten leds av lärare. Då ökar också förutsättningarna för att verksamheten har en nära koppling till elevens ordinarie undervisning. Erfarenheter visar att stödinsatser som har en koppling till läroplaner och som genomförs av välutbildad personal är de mest verkningsfulla. Regeringen bedömer därför att det är viktigt att studietiden leds av lärare. (Prop. 2021/22:111, s. 16).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen från och med januari 2024 uppfyller kravet på att erbjuda eleverna på mellanstadiet två timmar extra studietid per vecka. Den extra studietiden kommer att ledas av en behörig pedagog. Följaktligen bedömer Skolinspektionen att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Fanny Stenberg har varit föredragande i ärendet.